

قرانت متن

از: حسن حنفی

مندرج در نشریه :

Journal of Comparative Poetics, No: ۸, Interpretation and Hermeneutics/ A-harmiutiga wa al

– Tawil (Spring, ۱۹۹۸), ۶, ۲۹

تنظیم از: فرهاد مهدوی

اشاره

دکتر حسن حنفی، استاد فلسفه ی دانشگاه قاهره، در سال ۱۹۳۵ متولد شد. وی دوره لیسانس خود را در سال ۱۹۵۶ از دانشگاه قاهره به پایان برد. سپس به مدت ده سال در فرانسه به تحصیل پرداخت و در سال ۱۹۶۶ دوره دکترا خود را در سوربون به انجام رساند. در سال های ۱۹۷۹ تا ۱۳۸۲ به خاطر انتقاد هایش از رژیم مصر و علیه سازش مصر و اسرائیل تبعید شد. حنفی دارای آثار نوشتاری فراوان و متنوعی است. از جمله مقالات مهم او عبارت است از: مکتب تاریخ فرمهای ادبی (۱۹۸۲)، قرانت متن (۱۹۸۸)، این رشد فقیه (۱۹۹۶)، آیا ما نظریه تاویلی داریم؟ (۱۹۷۶)، روش تاویل متن و منافع خلق (۱۹۸۱)، در مورد فلسفه در جهان عرب معاصر (۱۹۸۵)، فارابی شارح ارسطو (۱۹۸۱)، این رشد به مثابه شارح ارسطو (۱۹۸۱)، معنی شان نزول چیست (۱۹۷۶)، سنت و مدرنیته (۱۹۹۳). اکثر نوشته های حنفی در حوزه ی فنومنولوژی و معرفت شناسی است و نیز مبتنی بر روش شناسی تاویل گرا. نوشته ای حنفی به انگلیسی، فرانسوی و آلمانی و عربی منتشر شده است.

مقدمه ناشر (ترجمه از زبان انگلیسی) ۱

متفکر جهان سوم در این اندیشه است که يك متن را در ارتباط با سه منبع، یعنی سنت جامعه خود، سنت غربی و بازتاب تجارب شخصی، بایستی چگونه بخواند تا آن متن به عنوان يك سند معتبر بکارگرفته شود. در جوامع سنتی، تئوری تفسیر، همان نقشی را بازی می کند که نظریه معرفت شناسی در جوامع غربی.

قرانت متن (تاویل متن) در هر فرهنگی می تواند به گونه ای انجام شود تا ضمن حفظ استمرار سنت، به فهم نوینی منجر شده و دگرگونی تدریجی از سنت گرانی به مدرنیسم را تسهیل نماید. قرانت متن همچنین به صورت بین فرهنگی امکان پذیر است، مانند هنگامی که يك متفکر به قرانت متن ترجمه شده ای می پردازد یا نوشته ای از فرهنگ دیگری را مورد تفسیر قرار داده و آن را به مثابه نتیجه ی گفتگویی بین خود و دیگری در درون سنت و فرهنگ خود ترکیب می کند.

متن در واقع ثبت تجارب زندگی يك فرد و یا مجموعه ای از افراد است که به صورت نوشتار به نسل های بعد منتقل می گردد. متن به عنوان يك سلاح ایدئولوژیکی در جنگ قدرت میان گروه های اجتماعی، به رشته تحریر در می آید. يك متن مقدس، يك موعظه است (و بمراتب از يك متن حقوقی، ادبی یا تاریخی پیچیده تر است زیرا مدعی است تردیدی در آن راه ندارد و دارای مشروعیت تاریخی و قواعد هنجاری است)

متن، يك معنای ابژکتیو (عینی و مشخص) ندارد که بتوان آن را از طریق آگاهی تاریخی و قواعد زبان، کشف کرد. هسته معانی متن از نظر علم لغت شناسی همیشگی و تغییر ناپذیر است حال آن که مفهوم تکنیکی و روزمره ی آن دستخوش دگرگونی می شود. در حالی که خود متن ابژکتیو بنظر می رسد معنای متن سوژکتیو (ذهنی) است. چون

معنای آن را می‌بایستی یا در ساختار اولیه اش استنباط کرد و یا در خواندن مرحله‌ی بعدی. چیزی به نام معنای دگماتیک (از نوع الهی) و یا رسمی (منطبق با نظر موسسات مذهبی) وجود ندارد. متن همچنین نه دارای معنای ثابت علمی است و نه معنای جاوید و همیشگی فلسفی. متن در زمان تولد آن چیزی جز نگرش یک فرد، درک یک جمع یا یک جهان بینی در درون یک کلیت فرهنگی نبوده و نیست که از وضعیتی در مقابل و علیه وضعیت دیگر دفاع می‌کند.

یک متن از همان بدو امر ستیزه جو و افراطی است، به این معنا که متن با واقعیت‌ها پیوند نخورده بلکه واقعیت‌ها را خلق می‌کند. یک متن شاید همراه با شک و تردید با واقعیت پیوند بیشتری داشته باشد تا این که دعوی شمول حقیقت داشته باشد. مفسری که متن را قرائت می‌کند، آن را بر اساس کاربردی که خود در نظر دارد بازتولید می‌کند. او ممکن است معنای تازه‌ای بیافریند، شاید موقعیت فعلی را در گذشته ببیند و یا گذشته را در روشنائی شرایط کنونی تصویر نماید. هر تفسیری ترجمان ذهنیات و جایگاه سیاسی- اجتماعی مفسر است. هر متنی یک مفهوم است.

از اینرو، ضروری است که مفسر برای دفاع از منافع توده‌ها، به یک مسئله اجتماعی متعهد باشد. او بایستی داده‌های تجربی را برای توصیف معنای کیفی یک واقعیت که در متن تبلور یافته بکار گیرد. همخوانی میان معنای نخستین متن و معنای ثانوی که مفسر از واقعیت ارائه می‌دهد، شرط و معیار صحت تفسیر خواهد بود.

۱- متن مقاله در دست ترجمه است و به محض آماده شدن منتشر خواهد شد.